

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Amiksesta ammattikorkeakouluun

Ammatillisen koulutuksen tuottama osaaminen suhteessa ammattikorkeakouluopintojen vaatimukseen

Tiivistelmä ammattikorkeakouluja koskevista tuloksista

Veera Hakamäki-Stylman, Raisa Hievanen, Maija Aaltola, Ari-Pekka Anttila, Hannele Keränen, Niina Nurkka, Saila Peteri, Kari Ranta, Sini Riihimäki, Annika Stadius, Mika Tammilehto

Sisältö

- Johdanto
- Arvioinnin tausta
- Arviointikysymykset
- Arvioinnin toteutus
- Ammatillisen tutkinnon suorittaneet opiskelijat ammattikorkeakouluopinnoissa
- Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden osaaminen
- Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden ohjaus ja tuki ammattikorkeakouluissa
- Yhteistyö ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen välillä
- Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden opiskelijoiden työllistyminen
- Johtopäätökset ja kehittämissuosituksset ammattikorkeakouluille ja opetushallinnolle
- Hyvät käytännöt

Johdanto

- Karvi arvioi vuosina 2022–2023 ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksia suhteessa ammattikorkeakouluopintojen vaatimuksiin. Samalla selvitettiin, miten ammattikorkeakoulut tukevat ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoidensa osaamisen kehittymistä ja opinnoissa etenemistä. Lisäksi tavoitteena oli lisätä ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen eri toimijoiden keskinäistä ymmärrystä.
- Tähän koosteeseen on koottu arvioinnin ammattikorkeakoulutusta koskevia tuloksia, johtopäätökset ja kehittämissuosituksia.
- Ammatillista koulutusta koskevista tuloksista, johtopäätöksistä ja kehittämissuosituksista on koostettu oma [tiivistelmänsä](#).
- Arvioinnin kaikki tulokset löytyvät [loppuraportista](#).

Arvioinnin tausta

- Ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon suorittaminen antaa opiskelijalle jatko-opintokelpoisuuden niin ammattikorkeakouluihin kuin yliopistoihinkin.
- Opintopolkuja toiselta asteelta korkeakoulutukseen on kehitetty viime vuosina aktiivisesti erilaisissa työryhmissä; ammatillisen koulutuksen osalta kehittämistyötä on linjannut merkittävästi [Valmiina valintoihin II](#) –työryhmäraportti.
- [Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030](#) -työssä ja [Koulutuspoliittisessa selonteossa](#) on asetettu tavoitteeksi korkeakoulutettujen nuorten aikuisten osuuden nouseminen 50 prosenttiin ikäluokasta. Myös pääministeri Orpon hallitus on [hallitusohjelmassaan](#) sitoutunut edistämään tätä tavoitetta.
- Korkeakoulutettujen nuorten osuuden kasvu edellyttää sitä, että yhä useampi ammatillisen tutkinnon suorittanut jatkaa opintojaan korkeakoulussa.

Arviointikysymykset

- Millaiset jatko-opintovalmiudet ammatillinen tutkintokoulutus tuottaa?
  - Millaista osaamista ja valmiuksia ammatillinen koulutus tuottaa suhteessa ammattikorkeakouluopintojen vaatimuksiin?
  - Miten ammatillisissa oppilaitoksissa tuetaan ammattikorkeakouluopinnoissa vaadittavan osaamisen ja valmiuksien syntymistä?
- Miten ammattikorkeakoulut tukevat ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoidensa osaamisen kehittymistä ja opinnoissa etenemistä?
- Mitkä tekijät edistävät ja estävät ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksien kehittymistä ja ammattikorkeakouluopinnoissa etenemistä?
- Miten yhteistyö ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen välillä toimii?

Arvioinnin toteutus

Arvioinnin suunnittelu
syksy 2022-alkuvuosi 2023

Kuulemis- ja keskustelutilaisuudet eri tahojen kanssa

- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Opetushallitus
- Arene, AMKE ry
- AMK-opiskelijavalinnat-konsortio
- Opettajajärjestöt
- Opiskelijajärjestöt ja AMK-opiskelijat

Keskustelut arviointiryhmän kanssa

Olemassa olevan tiedon ja aineiston kartoittaminen

Aineiston keruu ja analysointi
kevät 2023-alkusyksy 2023

Rekisteri- ja tilastoaineistojen koonti

- Koski-tietovaranto
- Opiskelijavalintarekisteri
- eHOKS
- AVOP
- AMK uraseuranta
- AMIS-tutkimus
- Vipunen

Kyselyjen toteutus

- Ammattikorkeakoulujen johto
- Ammattikorkeakoulujen opetus- ja ohjaushenkilöstö sekä osaamispäälliköt
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät

Työpajojen toteutus

- Ammatillisen tutkinnon suorittaneet AMK-opiskelijat

Aineiston analysointi ja tulosten kirjoittaminen

Johtopäätösten ja suositusten laadinta
syksy 2023

Johtopäätösten ja suositusten laadinta arviointiryhmässä

Kehittämisenwebinaari johtopäätösten ja suositusten viimeistelyn tueksi

- Opiskelijat
- Ammattikorkeakoulut
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät
- Korkeakoulujen ja oppilaitosten henkilöstö
- Sidosryhmät

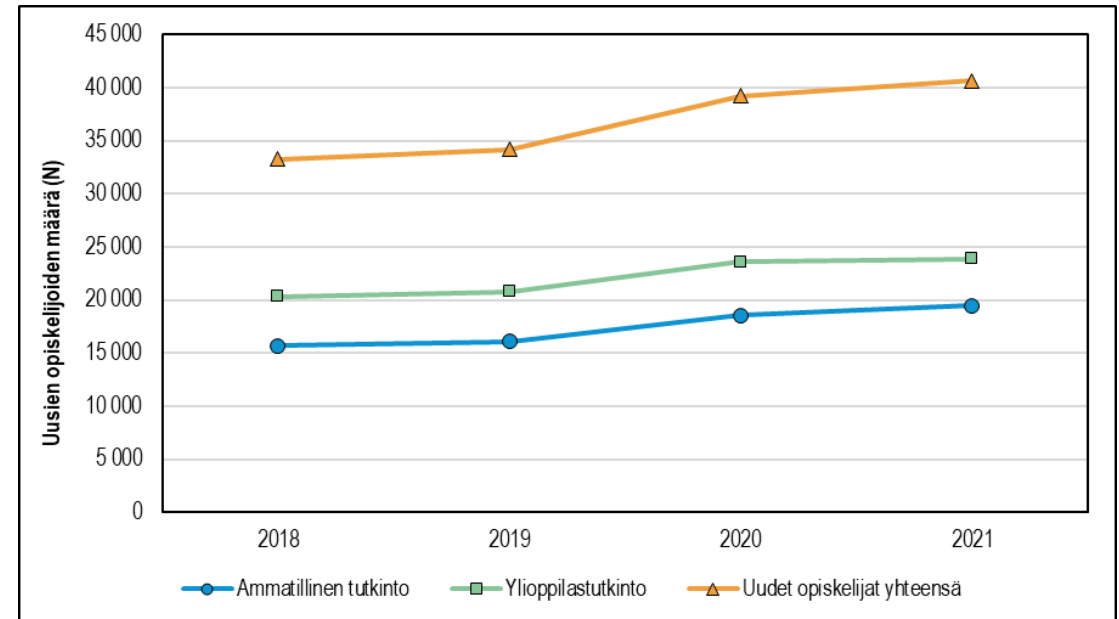
Ammatillisen tutkinnon suorittaneet opiskelijat ammattikorkeakoulu- opinnoissa

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ammatillisen tutkinnon suorittaneet ammattikorkeakouluopinnoissa

- Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden uusien AMK-opiskelijoiden määrä on kasvanut tasaisesti vuodesta 2019.
- 2021 lähes puolet uusista ammattikorkeakouluopiskelijoista oli suorittanut ammatillisen tutkinnon.
- AMK:jen suurista aloista terveys- ja hyvinvointialoilla ja tekniikan aloilla hieman yli puolet uusista opiskelijoista oli ammatillisen tutkinnon suorittaneita.
- 2022 suurin osa ammatillisen tutkinnon suorittaneista uusista AMK-opiskelijoista valittiin valintakokeella.

Kuvio 1. Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat pohjakoulutuksen mukaan 2018-2021. Lähde: Vipunen

Ammattikorkeakouluopintojen kulku: Lukuvuonna 2015-2016 opintonsa aloittaneet 5 vuotta opintojen alun jälkeen

- Niistä opiskelijoista, joiden pohjakoulutus oli ammatillinen tutkinto, kaksi kolmasosaa (67 %) oli viisi vuotta opintojensa aloittamisen jälkeen suorittanut AMK-tutkinnon.
  - Lukiotaustaisten keskuudessa se, että ammattikorkeakouluopinnot olivat vielä kesken oli hieman yleisempää.
- Joka kymmenes ammatillisen tutkinnon suorittanut oli keskeyttänyt opintonsa ja siirtynyt työelämään.
- Niiden opiskelijoiden osuus, jotka eivät olleet valmistuneet, opiskelleet tai käyneet töissä oli pieni sekä ammatillisen tutkinnon että lukiokoulutuksen suorittaneiden keskuudessa.
- Valmistuneiden osuus oli suurin terveys- ja hyvinvointialoilla (80 %) ja pienin tietojenkäsittelyssä ja tietoliikenteessä (ICT) (50 %) ja tekniikan aloilla (55 %).

Taulukko 1. Lukuvuonna 2015–2016 opintonsa aloittaneiden opiskelijoiden opintojen kulku viisi vuotta opintojen alun jälkeen. Lähde: Vipunen

Opintojen kulku 5 vuotta opintojen aloituksen jälkeen	Pohjakoulutuksena ammatillinen koulutus		Pohjakoulutuksena lukiokoulutus		Kaikki opiskelijat	
	%	n	%	n	%	n
Tutkinto alkuperäisessä tutkintolajissa	65,1	9 360	61,3	8 085	63,5	21 726
Tutkinto muussa tutkintolajissa	2,3	324	3,7	489	3,1	1 047
Opiskelee alkuperäisessä tutkintolajissa	17,0	2 448	21,3	2 802	18,2	6 240
Opiskelee muussa tutkintolajissa	1,9	267	3,5	465	2,5	864
Ei tutkintoa, ei opiskele, työllinen	10,1	1 449	6,4	849	8,7	2 976
Ei tutkintoa, ei opiskele, ei työllinen	3,7	525	3,8	495	4,0	1 365
Yhteensä	100,0	14 370	100,0	13 185	100,0	34 218

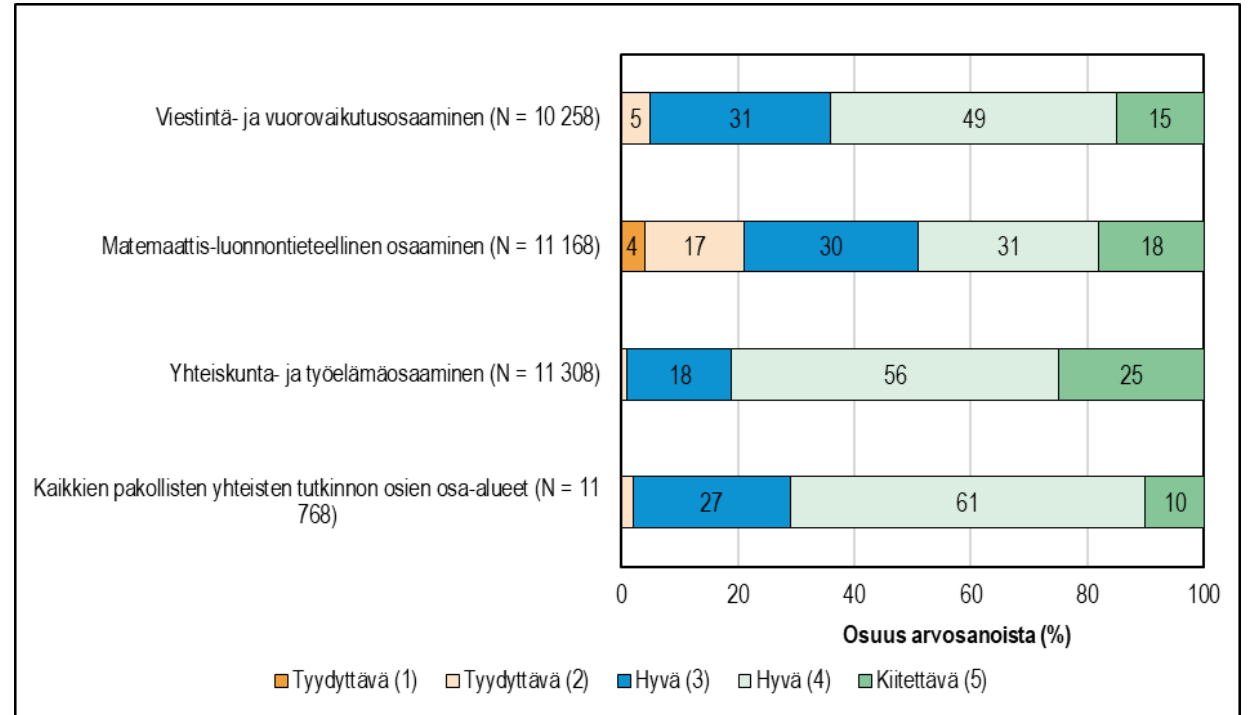
Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden osaaminen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ammattikorkeakouluun valittujen ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden osaaminen arvosanoilla tarkasteltuna

- Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden AMK-opiskelijoiden osaaminen yhteisissä tutkinnon osissa on arvosanoilla tarkasteltuna keskimäärin hyvää.
- Opiskelijoiden osaaminen on arvosanoilla tarkasteltuna parasta yhteiskunta- ja työelämäosaamisessa ja heikointa matemaattis-luonnontieteellisessä osaamisessa.
- AMK:ssa opinnot aloittaneiden ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden osaaminen on kaikkien pakollisten yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden arvosanoilla mitattuna hieman parempaa (ka. 3,8) kuin kaikkien ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden (ka. 3,4).

Kuvio 2. Ammattikorkeakouluun valittujen opiskelijoiden osaaminen yhteisten tutkinnon osien arvosanoilla mitattuna vuosina 2018–2022.

Lähde: Koski, opiskelijavalintarekisteri

Keskeisiä jatko-opintovalmiuksia, joita opiskelijoilla ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen mukaan tulisi olla

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät, ammattikorkeakoulujen johto ja ammattikorkeakoulujen henkilöstö nostivat useimmiten esiin samoja valmiuksia. Useimmiten mainittuja jatko-opintovalmiuksia:

Opiskelutaidot ja opiskeluvalmiudet

Esim. itseohjautuvuus ja oma-aloitteisuus
Vuorovaikutus- ja ryhmätyötaidot
Tiedonhaku- ja käsittelytaidot
Tietotekninen osaaminen

Viestinnälliset valmiudet

Kirjoitustaito
Taito lukea asiategstiä

Vieraiden kielten osaaminen

Englanti ja toinen kotimainen

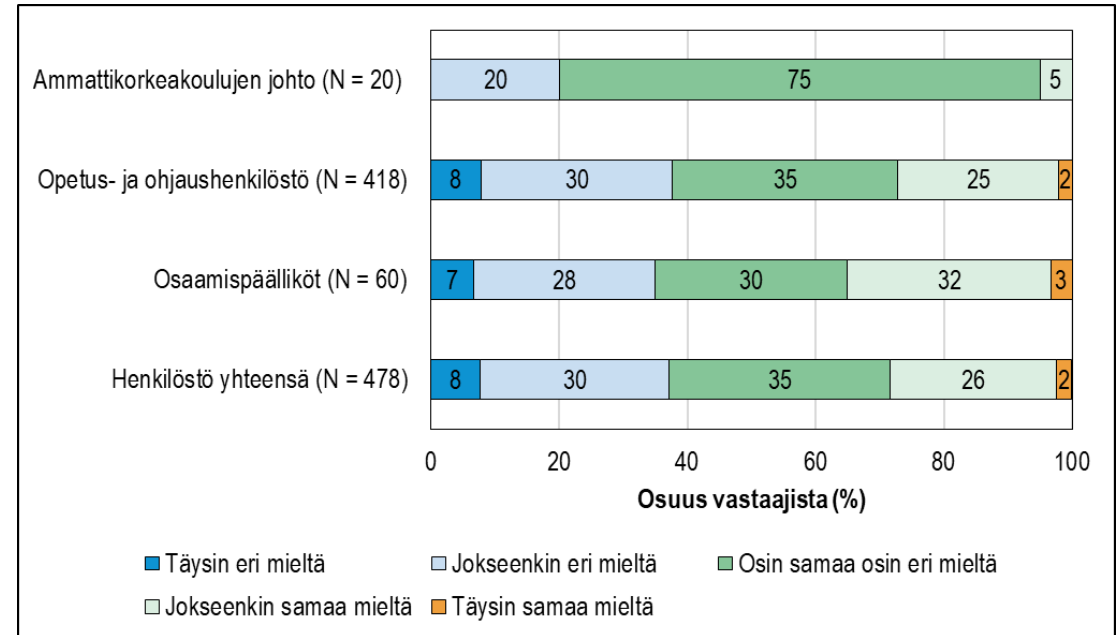
Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen

Lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestäjät nostivat esiin ammatillisen osaamisen keskeisenä valmiutena. Ammattikorkeakoulut eivät vastaavalla tavalla tunnistaaneet sitä jatko-opintovalmiudeksi.

Ammatillinen osaaminen

Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden opiskeluvalmiuksien riittävyys AMK-opintoihin ammattikorkeakoulujen johdon ja henkilöstön mukaan

- Henkilöstön vastausten perusteella ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksissa on vaihtelua.
  - 38 % katsoi valmiuksien olevan keskimäärin riittämättömät, 35 % osin riittävät ja 26 % jokseenkin riittävät.
- Ammattikorkeakoulujen johdosta suurin osa (75 %) katsoi ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden opiskeluvalmiuksien olevan keskimäärin osin riittävät.

Kuvio 3. Ammattikorkeakoulujen johdon, henkilöstön ja osaamispäälliköiden arvio siitä, ovatko ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden opiskeluvalmiudet keskimäärin riittävät AMK-opintojen vaatimusten näkökulmasta. Lähde: Kysely ammattikorkeakoulujen johdolle, kysely ammattikorkeakoulujen henkilöstölle

Useimmiten mainittuja ammatillisen tutkinnon suorittaneiden AMK-opiskelijoiden osaamisen vahvuuksia ja puutteita ammattikorkeakoulujen johdon ja henkilöstön mukaan

Useimmiten mainittuja osaamisen vahvuuksia

Ammatillinen osaaminen ja alan tuntemus

Käsitteistön ja työvälineiden tuntemus

Verkostot ja ammatti-identiteetti

Käytännön osaaminen

Hyvät opiskeluvalmiudet ja motivaatio

Työelämäkokemus ja työelämätaidot

Useimmiten mainittuja osaamisen puutteita

Viestinnälliset taidot

Kirjoitustaito

Lukutaito

Vieraat kielet

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen

Opiskelutaidot ja opiskeluvalmiudet

Esim. itseohjautuvuus

Tiedonhakutaidot

Tietotekninen osaaminen

Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden mielikuvia osaamisestaan ja ammattikorkeakouluopinnoista

Amis-tutkimuksessa selvitettiin opiskelijoiden mielikuvia ammatillisen tutkinnon antamista jatko-opintovalmiuksista.

- Vain pieni osa (4 %) koki, ettei ammatillinen tutkinto anna riittäviä valmiuksia AMK-opintoihin.
- Samaan aikaan kuitenkin viidesosa (20 %) arvioi, ettei heillä ole riittäviä valmiuksia valmistautua pääsykokeeseen.
- Haasteita, joita ammatillisen koulutuksen opiskelijat uskovat voivansa kokea korkeakouluopinnoissa:
  - Opinnot ovat liian raskaat (59 %)
  - Taloudellisen tilanteen heikkeneminen (36 %)
  - Opintojen keskeytyminen (29 %)
  - Työn ja opiskelun yhdistäminen (29 %)
  - Opintojen aikataulussa pysyminen (28 %)
  - Ulkopuolisuuden tunne (20 %)
  - Opintojen aikana ei saisi tarvittavaa tukea (17 %)

Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden ohjaus ja tuki ammattikorkeakouluissa

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Väyläopinnot

- Kaikki AMK:t eivät ole määritelleet edellytyksiä, jotka opiskelijan tulee täyttää voidakseen osallistua väyläopintoihin.
  - Jos edellytys on määritelty, yleisimmin edellytetään motivaatiota sekä soveltuvuutta alalle tai sitten opiskelijalle on asetettu jokin osaamiseen liittyvä edellytys, jonka tulee täytyä (esim. hyvä opintomenestys ammatillisessa koulutuksessa).
- Osa AMK:sta edellyttää ammatillisen koulutuksen järjestäjien tukevan väyläopintoja suorittavia opiskelijoita. Yleisimpiä tuen tapoja:
  - ohjaus ja tuki
  - opinto-ohjaus
- Keskimäärin väyläopinnot suorittaa loppuun vain 44 % ne aloittaneista opiskelijoista.

- AMK:jen osaamispäälliköiden kokemusten mukaan väyläopintojen suorittaminen ei usein nopeuta AMK-opintoja.
- AMK:jen johto näkee väyläopinnot tärkeinä ja että niiden kautta korkeakoulu saa osaavia opiskelijoita
- Väyläopinnot myös edistävät yhteistyötä ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa

Taulukko 2. AMK:jen osaamispäälliköiden näkemys siitä, miten väyläopinnot suorittaneiden opiskelijoiden AMK-opinnot keskimäärin etenevät verrattuna muihin ammatillisen tutkinnon suorittaneisiin opiskelijoihin. Lähde: Kysely AMK:jen henkilöstölle

Väyläopinnot suorittaneiden opiskelijoiden opintojen keskimääräinen etenemisvauhti suhteessa muiden opiskelijoiden opintojen etenemisvaihtiin	Ammattikorkeakoulujen osaamispäälliköt	
	%	n
Hitaampi	5,9	2
Hieman hitaampi	14,7	5
Ei eroa	35,3	12
Hieman nopeampi	38,2	13
Nopeampi	5,9	2
Yhteensä	100,0	34

Ohjauksen toimintamallit ammattikorkeakouluissa

- Kaikilla kyselyyn vastanneilla ammattikorkeakouluilla oli opintojen ohjauksen toimintamalli, ohjaussuunnitelma tai vastaava.
  - Ammattikorkeakouluista noin puolet (48 %) oli tehnyt toimintamallin laadinnassa yhteistyötä yhden tai useamman ammatillisen koulutuksen järjestäjän kanssa.
- Ammattikorkeakouluista 38 % ei ollut tehnyt yhteistyötä ammatillisen koulutuksen järjestäjän tai järjestäjien kanssa kehittäessään toimintamalleja ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden ohjaukseen.
- Lähes kaikki AMK:t (90–100 %) katsoivat, että niillä on tarkoituksenmukaiset toimintamallit sekä päivätoteutuksessa että monimuoto-opinnoissa opiskelevien ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden ohjaukseen, osaamisen tunnistamiseen ja osaamisen tunnustamiseen.
- Sen sijaan pienempi osa (63–75 %) AMK:ista koki, että niillä on tarkoituksenmukaiset toimintamallit opiskeluvälmiuksien vahvistamiseen ja osaamisen puutteiden tunnistamiseen.
- Ammattikorkeakouluista 86 % arvioi ja kehittää säännöllisesti ammatillisen tutkinnon suorittaneille opiskelijoille suunnattuja ohjaus- ja tukiprosesseja.

Opiskeluvalmiuksien ja osaamisen selvittäminen ammattikorkeakouluissa

- Kaksi kolmasosaa (65 %) osaamispäälliköistä kertoi, että ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden opiskeluvalmiuksia selvitetään heidän alallaan järjestelmällisesti opintojen alussa vähintäänkin melko usein.
- Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) laadinnasta vastaavista henkilöistä hieman yli puolet (52–56 %) kertoi selvittävänsä aina HOPSia laatiessaan onko opiskelijalla ammatillisten opintojen aikana tai työelämässä kertynyttä osaamista, jonka tunnistaminen vaikuttaa ammattikorkeakouluopintoihin.
  - Palvelualoilla ja kaupan alalla 67 % ja terveys- ja hyvinvointialalla 66 % HOPSeja laativista selvittää aina, onko opiskelijalla ammatillisten opintojen aikana tai työelämässä kertynyttä osaamista, jonka tunnistaminen vaikuttaa ammattikorkeakouluopintoihin.
  - Tekniikan aloilla vain neljännes (25–29 %)

Taulukko 3. Ammattikorkeakoulujen osaamispäälliköiden näkemys siitä, kuinka usein heidän alallaan selvitetään järjestelmällisesti opintojen alussa ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden opiskeluvalmiuksia

Kuinka usein jatko-opintovalmiuksia selvitetään	%	n
Ei koskaan	3,0	2
Harvoin	15,0	9
Melko harvoin	16,7	10
Melko usein	23,3	14
Usein	20,0	12
Aina	21,7	13
Yhteensä	100,0	60

Opiskelijoiden tyytyväisyys AMK-opintoihin

- AVOP-palautekyselyyn vastanneet ammatillisen tutkinnon suorittaneet opiskelijat olivat erityisen tyytyväisiä opintojen osaamistavoitteiden ja suoritustapojen selkeyteen sekä opintojen muodostamaan kokonaisuuteen
- Opiskelijat olivat myös useimmiten tyytyväisiä opintojensa suunnitteluun saamaansa tukeen sekä opintojen ohjaukseen.
- Viidesosa (20 %) opiskelijoista koki, että heidän opintojensa etenemistä ei ollut seurattu aktiivisesti
- Reilu neljännes (28 %) opiskelijoista koki opinnoissaan olleen päällekkäisyyttä
  - Terveys- ja hyvinvointialojen AMK-tutkinnon suorittaneet kokivat opinnoissa olleen enemmän päällekkäisyyttä kuin muiden alojen opiskelijat
  - Kaupan ja hallinnon aloilla opiskelleet kokivat opinnoissa olleen vähemmän päällekkäisyyttä kuin muiden alojen opiskelijat

Miten ammatillisen tutkinnon suorittaneita opiskelijoita tuetaan AMK-opinnoissa, kun osaamisessa on havaittu puutteita

Tuen tavat ammattikorkeakoulujen johdon mukaan

- Valmentavat ja tukevat kurssit
- Tukipajat
- Opintojen ja niiden suoritustapojen eriyttäminen
- Opinto-ohjaus
- HOPSien laadinta
- Ohjaaminen erityisopettajan, opintopsykologin tai kuraattorin luo
- Vertaistuki, tutortoiminta

Opiskelijoiden osaamisen kehittymisen tukeminen opetus- ja ohjaustyössä henkilöstön mukaan

- Perusasioiden kertaaminen
- Selkeät tehtävänannot
- Konkreettinen ohjaus
- Oppimistehtävien pilkkominen pienempiin kokonaisuuksiin
- Opiskelijalle tarjottu mahdollisuus edetä opinnoissa eri tahtia
- Tehtävien helpottaminen
- Kannustus ja rakentava palaute
- Henkilökohtainen ohjaus

Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden osaamisen kehittämisen vahvuuksia ja kehittämiskohteita ammattikorkeakoulujen johdon mukaan

- Useimmiten mainittuja osaamisen kehittämisen vahvuuksia olivat opiskelijoiden ohjaus ja osaamisen kehittymistä tukevat opinnot ja toimintatavat. Nämä nousivat esiin myös kehittämiskohteina
- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen nousi useammin esiin kehittämiskohteena

Taulukko 4. Ammattikorkeakoulujen johdon esiin nostamia vahvuuksia ja kehittämiskohteita ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden osaamisen kehittämisen tukemisessa

Tapa tukea osaamisen kehittymistä	Ammattikorkeakoulujen johto			
	Vahvuudet		Kehittämiskohteet	
	% kaikista maininnoista	Mainintojen määrä	% kaikista maininnoista	Mainintojen määrä
Opiskelijoiden ohjaus	21	13	31	10
Osaamisen kehittymistä tukevat opinnot ja toimintatavat	19	12	47	15
Oppimisen ja hyvinvoinnin tuki	15	9	-	-
Opintojen henkilökohtaistaminen	15	9	-	-
Ilmapiiri ja tahtotila	8	5	-	-
Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	6	4	28	9

Yhteistyö ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen välillä

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen välinen yhteistyö, jolla pyritään kehittämään ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksia

- Lähes kaikki ammattikorkeakoulut (95 %) tekivät ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa sellaista yhteistyötä, jonka ne arvioivat kehittävän ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksia. Osaamispäälliköistä yhteistyötä teki suurin osa (82 %), opetus- ja ohjaushenkilöstöstä kolmannes (34 %).
- Ammattikorkeakoulujen johto ja ammatillisen koulutuksen järjestäjät näkivät paljon samoja kehittämisen kohteita niiden välisessä yhteistyössä:
  - Väyläopintoihin ja muihin jatko-opintovalmiuksia kehittäviin opintoihin liittyvän yhteistyön kehittäminen
  - Yhteistyön tiivistäminen ja säännöllisyys
  - Uusien kumppanuussopimusten ja alueellisen yhteistyön lisääminen
  - Yhteiset projektit ja kehittämistilaisuudet

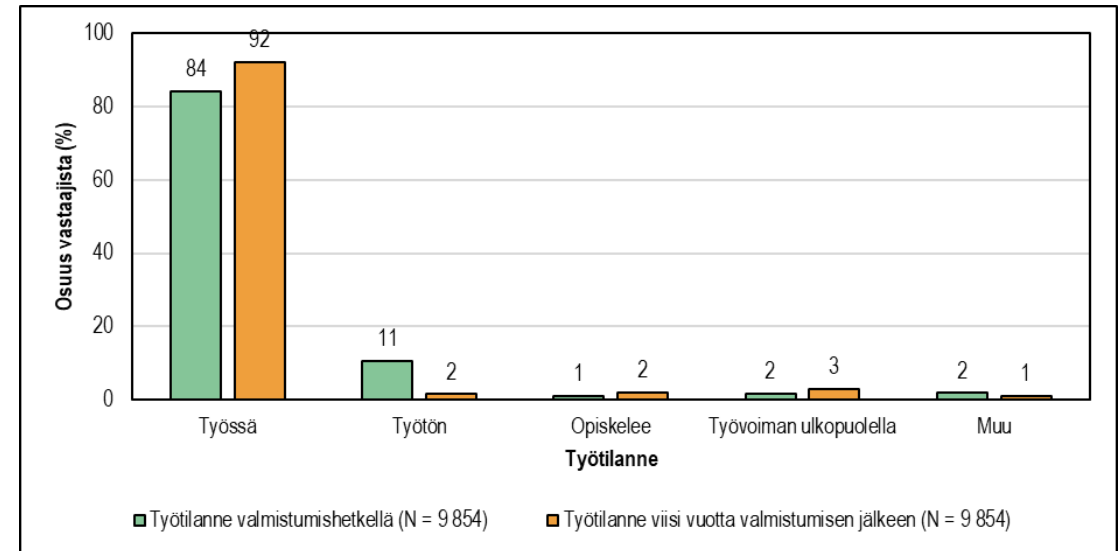
Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden opiskelijoiden työllistyminen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden AMK-opiskelijoiden työllisyys

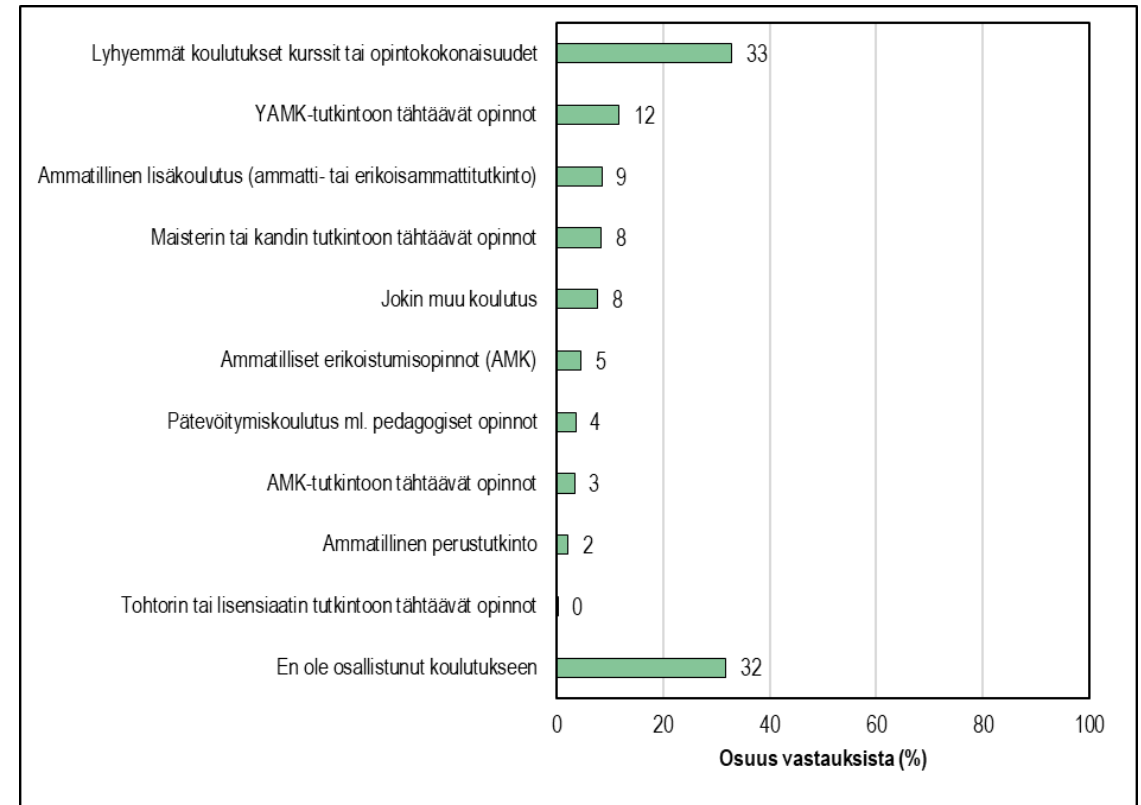
- Valmistuessaan suurin osa ammatillisen tutkinnon aiemmin suorittaneista oli työelämässä. Viisi vuotta myöhemmin päätoimisten työllisten osuus oli kasvanut.
- Työllisten osuus kasvoi viiden vuoden aikana kaikilla aloilla, erityisesti humanistisilla ja taidealoilla
- Noin kolmasosa humanistisilla ja taidealoilla, maa- ja metsätalousaloilla tai palvelualoilla opiskelleista oli vaihtanut alaa viiden vuoden aikana
- Valmistumishetkellä paras työllisyystilanne oli ruotsin kielellä opiskelleilla ja heikoin englannin kielellä opiskelleilla. Viiden vuoden aikana työllisten osuus kasvoi suomen tai englannin kielellä opiskelleilla, mutta ei ruotsin kielellä opiskelleilla

Kuvio 5. Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työtilanne heidän valmistuessaan AMK:sta ja viisi vuotta myöhemmin. Lähde: Uraseurantakysely

Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden AMK-opiskelijoiden osaaminen työelämässä

- Uraseurantakyselyn vastaajat pitivät työssään tärkeimpinä osaamisina ongelmanratkaisutaitoja, kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja ajanhallintaan, omaaloitteisuutta ja itseohjautuvuutta, vuorovaikutus- ja neuvottelutaitoja, kykyä oppia ja omaksua uutta sekä stressinsietokykyä ja kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin.
- 68 % vastaajista oli osallistunut johonkin koulutukseen AMK:sta valmistumisensa jälkeen
- Tärkeimmiksi syiksi osallistua koulutuksiin mainittiin ammattitaidon kehittäminen, uralla eteneminen, alan tai ammatin vaihto ja työn vaatima lisäkoulutustarve

Kuvio 6. Osallistuminen koulutuksiin ammattikorkeakoulusta valmistumisen jälkeen (N = 9 854). Lähde: Uraseurantakysely

Johtopäätökset ja kehittämissuosituks ammattikorkeakouluille ja opetushallinnolle

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ammatillinen osaaminen vahvuutena, matemaattisessa osaamisessa kehitettävää

Johtopäätökset

- Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja AMK:jen näkemykset keskeisistä jatko-opintovalmiuksista ovat hyvin yhtenevät:
  - opiskelutaidot
  - viestinnälliset valmiudet,
  - kielitaito
  - matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen
- Lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja AMK-opiskelijat näkevät alakohtaisen ammatillisen osaamisen jatko-opintovalmiutena.

Opiskelijoiden opiskelutaidot jakautuvat: Osallane ovat osaamisen vahvuuksia, osalla taidot ovat heikot

AMK-opintojen näkökulmasta opiskelijoilla on puutteita näissä osaamisissa. Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijoiden tavoitteiden mukainen opetus ei aina toteudu yhteisissä tutkinnon osissa

Ammatillisen osaamisen lisäksi työkokemus ja työelämätaidot ovat opiskelijoiden osaamisen vahvuuksia

Ammatillinen osaaminen vahvuutena, matemaattisessa osaamisessa kehitettävää

Kehittämissuosituksset

- Ammattikorkeakoulujen tulee tunnistaa ammatillisten tutkintojen alakohtainen ammatillinen osaaminen nykyistä kattavammin jatko-opintovalmiuksia rakentavaksi tekijäksi ja hyödyntää opiskelijoilla jo olevaa ammatillista osaamista suunniteltaessa opiskelijoiden yksilöllisiä opintopolkuja.
- Lisäksi AMK:jen tulisi käydä ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa vuoropuhelua siitä, millaista osaamista ammatilliset tutkinnot tuottavat ja millaista valmiuksia AMK-opinnoissa tarvitaan.

Jatko-opinnoista kiinnostuneet ammatillisen koulutuksen opiskelijat ohjataan usein väyläopintojen tai muiden lisäopintojen pariin

Johtopäätökset

- Jatko-opinnoista kiinnostuneita opiskelijoita ohjataan useimmiten väyläopintoihin tai muihin erillisiin jatko-opintovalmiuksia kehittäviin opintoihin.
- AMK:jen osaamispäälliköiden vastausten perusteella keskimäärin alle puolet opiskelijoista suorittaa väyläopinnot loppuun.

Kehittämissuosituksukset

- Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen tulee selvittää, miksi väyläopintojen keskeyttäminen on niin yleistä ja miten väyläopintoja ja niiden sisältöjä voidaan kehittää niin, että suurempi osa opiskelijoista suorittaa opinnot loppuun.

Osaamisen tunnistaminen ja hyödyntäminen kaipaa kehittämistä

Johtopäätökset

- Kaikilla ammattikorkeakouluilla on opintojen ohjauksen toimintamalli tai vastaava.
  - Toisaalta merkittävä osa ammattikorkeakouluista ei ole tehnyt yhteistyötä ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa ohjauksen mallien laadinnassa.
- Kaikilla AMK:illa ei ole tarkoituksenmukaisia toimintamalleja opiskelijoiden opiskeluvalmiuksien vahvistamiseen ja osaamisen puutteiden tunnistamiseen.
- Myös opiskelijoiden osaamisen tunnistamisessa on AMK:illa kehitettävää
  - Henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia (HOPS) laadittaessa ei aina selvitetä opiskelijalla ammatillisten opintojen aikana tai työelämässä kertynyttä osaamista, jonka tunnistaminen vaikuttaisi AMK-opintoihin.

Osaamisen tunnistaminen ja hyödyntäminen kaipaa kehittämistä

Kehittämissuositukset

- Arviointiryhmä kannustaa ammattikorkeakouluja ja ammatillisen koulutuksen järjestäjiä tekemään yhteistyötä kehittäessään ohjauksen toimintamalleja edelleen.
- Ammattikorkeakoulujen tulee kehittää ja systematisoida henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien (HOPS) laatimista koskevia menettelyjä siten, että opiskelijan ammatillisessa koulutuksessa, työelämässä tai muutoin hankittu osaaminen selvitetään aina.
  - Arviointiryhmä kannustaa ammattikorkeakouluja vahvistamaan edelleen osaamisperustaista ajattelua.
- Ammattikorkeakoulujen tulee laatia tarkoituksenmukaiset toimintamallit opiskelijoiden osaamisen puutteiden tunnistamiseen ja tarvittavien osaamisten vahvistamiseen.
  - Toimintamallien laadinnassa kannustetaan tekemään yhteistyötä ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa.

Todellisuus ja mielikuvat ammatillisen tutkinnon suorittaneiden mahdollisuuksista onnistua ammattikorkeakouluopinnoissa eivät kohtaa

Johtopäätökset

- Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden keskuudessa on epävarmuutta mahdollisuuksista onnistua AMK-opinnoissa
  - Osa opiskelijoista ei usko mahdollisuuksiinsa AMK-opiskelijoina.
  - He kokevat, ettei heidän kielellinen ja matemaattinen osaamisensa ole tasolla, jota AMK-opinnoissa pärjääminen edellyttää.
- Osa AMK:jen henkilökunnasta ja johdosta kokee, että ammatillisen tutkinnon suorittaneiden jatko-opiskeluvalmiudet ovat puutteelliset.
- Toisaalta
  - Ammattikorkeakoulut tukevat opiskelijoitaan monin tavoin, jotta heidän opintonsa etenisivät.
  - Keskimäärin ammatillisen tutkinnon suorittaneet ammattikorkeakouluopiskelijat menestyvät opinnoissaan ja ovat niihin tyytyväisiä.
  - Ammatillisen tutkinnon suorittaneet opiskelijat vaihtavat opintojen aikana opiskelemaansa alaa harvemmin kuin lukio-opinnot suorittaneet opiskelijat.

Todellisuus ja mielikuvat ammatillisen tutkinnon suorittaneiden mahdollisuuksista onnistua ammattikorkeakouluopinnoissa eivät kohtaa

Suosituksukset

- Ammattikorkeakoulut tarvitsevat tosiasioihin perustuvaa tietoa siitä, miten ammatillisen tutkinnon suorittaneet opiskelijat menestyvät AMK-opinnoissa.
- Opiskelijoille tulee tarjota tietoa ammatillisen tutkinnon suorittaneista opiskelijoista korkeakouluopinnoissa sekä AMK:jen opiskelijoille tarjoamasta tuesta osana ammatillisessa koulutuksessa toteutettavaa opintojen ohjausta ja HOKS-keskusteluja.
- Korkeakoulutettujen nuorten osuuden kasvattaminen edellyttää, että yhä useammat ammatillista tutkintoa suorittavat kokevat korkeakouluopintojen olevan heille mahdollinen vaihtoehto.
  - Arviointiryhmä kannustaa opetus- ja kulttuuriministeriötä, Opetushallitusta, ammatillisen koulutuksen järjestäjiä ja ammattikorkeakouluja työskentelemään yhdessä tätä päämäärää kohti.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja AMK:jen välillä on monipuolista yhteistyötä

Johtopäätökset

- Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja AMK:jen välinen yhteistyö on monipuolista, esim.
  - Korkeakouluopintoihin valmentavat opinnot, kuten väyläopinnot ja kurkistuskurssit
  - Opetusyhteistyö
  - Yhteiset oppimisympäristöt
- Monipuolisen yhteistyön riskinä on yhteistyön pirstaloituminen, jolloin se ei parhaalla mahdollisella tavalla vastaa asetettuihin tavoitteisiin.
  - Osa organisaatioista ei myöskään säännöllisesti arvioi ja kehitä yhteistyötään
- Yhteistyön edelleen kehittämiseksi hyvän pohjan luovat molemmissa koulutusorganisaatioissa tunnistetut kehittämiskohteet
  - Väyläopintoihin ja muihin jatko-opintovalmiuksia kehittäviin opintoihin liittyvän yhteistyön kehittäminen
  - Yhteistyön tiivistäminen ja säännöllisyys
  - Uusien kumppanuussopimuksien ja alueellisen yhteistyön lisääminen
  - Yhteiset projektit ja kehittämistilaisuudet

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja AMK:jen välillä on monipuolista yhteistyötä

Kehittämissuosituksukset

- AMK:jen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien tulee kehittää yhteistyömuotoja, jotka edistävät ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.
- AMK:jen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien tulee kehittää yhteistyötään edelleen yhdessä tunnistettujen kehittämiskohteiden pohjalta.
  - Niiden AMK:jen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien, joilla on monia opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksien kehittämiseen tähtääviä yhteistyön muotoja, on hyvä varmistaa, että ne muodostavat tarkoituksenmukaisen ja opiskelijoiden jatko-opintoihin siirtymistä tukevan kokonaisuuden.
  - Sekä AMK:ssa että ammatillisessa koulutuksessa opiskelevia ammatillisen tutkinnon suorittaneita opiskelijoita tulisi osallistaa yhteistyön kehittämiseen.
- AMK:jen tulee varmistaa, että ne osana toimintansa laadunhallintaa arvioivat ja kehittävät säännöllisesti jatko-opintovalmiuksien kehittämiseen tähtääviä yhteistyön muotoja.

Hyvät käytännöt

- Osana arviointia ammattikorkeakoulujen johdolta ja henkilöstöltä sekä ammatillisen koulutuksen järjestäjiltä kerättiin sellaisia hyviä käytäntöjä, jotka heidän mukaansa tukevat ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden opintopolun jatkoa korkeakouluopintoihin, opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opinnoissa etenemistä.
- Tutustu hyviin käytäntöihin verkkosivuillamme:
  - [Ammatillisen koulutuksen järjestäjien hyviä käytäntöjä jatko-opintovalmiuksien kehittämiseen \(pdf, 215.68 KB\)](#)
  - [AMK johdon hyviä käytäntöjä jatko-opintovalmiuksien kehittämiseen \(pdf, 201.55 KB\)](#)
  - [AMK henkilöstön hyviä käytäntöjä jatko-opintovalmiuksien kehittämiseen \(pdf, 307.54 KB\)](#)

Lisätietoja arvioinnista

- [Arvioinnin loppuraportti](#)
- [Tiivistelmä ammatillista koulutusta koskevista tuloksista](#)
- [Arvioinnin verkkosivut](#)

Lisätietoja antavat

- Veera Hakamäki-Stylman, etunimi.sukunimi@karvi.fi, p. 029 533 5555
- Raisa Hievanen, etunimi.sukunimi@karvi.fi, p. 029 533 5542